

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

ISO 9001:2015

www.ukzuz.cz

Integrovaná ochrana rostlin – nastavení legislativních pravidel a aplikace v praxi

*Ing. Pavla Šenkeříková
Oddělení ekologického zemědělství*

Integrovaná ochrana rostlin

- Provázaný komplex zásad, které na sebe navazují a vytváří tak harmonický celek
- Snaha najít „kompromis“ mezi ekonomickými zájmy pěstitelů a ekologickými zájmy společnosti.
- V praxi kombinace vhodných technologií zpracování půdy, hnojení, volby odrůd, střídání plodin, využívání metod prognóz a monitoringu ŠO, podpory užitečných organismů, používání biologické ochrany rostlin a kvalifikovaného používání přípravků na ochranu rostlin.
- Výběr přípravků s důrazem na ochranu zdraví lidí, necílových organismů a životního prostředí.

Legislativa EU

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2009/128/ES** ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnosti Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů

Článek 14 + příloha č. III

„Členské státy přijmou všechna nezbytná opatření na podporu ochrany před škodlivými organismy s nízkými vstupy pesticidů, ... Ochrana rostlin s nízkými vstupy pesticidů zahrnuje integrovanou ochranu rostlin, jakož i ekologické zemědělství ...“

„Členské státy zajistí nezbytné podmínky pro uplatnění integrované ochrany rostlin nebo podpoří jejich zavedení. ...“

Legislativa ČR

- **Zákon č. 326/2004 Sb.**, o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů

Novela 369/2019 platná od 15.1.2020

§ 5 Integrovaná ochrana rostlin

§ 5 Integrovaná ochrana rostlin

- (1) Profesionální uživatel je povinen brát v úvahu veškeré dostupné metody ochrany rostlin a následně zavádět vhodná opatření, která lze z hospodářského a ekologického hlediska odůvodnit a která snižují či minimalizují rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí.
- (2) Profesionální uživatel je při rozhodování o využití integrované ochrany rostlin povinen vždy zabezpečit optimální růst zdravých rostlin a zdravotní nezávadnost a kvalitu rostlinných produktů při co nejmenším narušení zemědělských ekosystémů a zvážit použití opatření integrované ochrany rostlin stanovených prováděcím právním předpisem.
- (3) Profesionální uživatel zaznamenává údaje o vlastním sledování výskytu škodlivých organismů, o jím použitých přípravcích a o vyhodnocení úspěšnosti jím provedených opatření na ochranu rostlin způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem.**
- (4) Ústav
 - a) zajišťuje dostupnost přípravků pro uplatňování integrované ochrany rostlin a antirezistentních strategií,
 - b) shromažďuje a zveřejňuje metodické postupy k uplatňování obecných zásad integrované ochrany rostlin pro rostliny a skupiny rostlin s využitím výsledků činnosti vědeckovýzkumné základny a
 - c) provádí zkoušení povolených přípravků a pomocných prostředků s cílem stanovit jejich optimální použití v souladu se zásadami integrované ochrany rostlin v podmínkách České republiky a porovnat účinnost povolených přípravků a pomocných prostředků a zveřejňuje výsledky tohoto zkoušení.

- **Vyhláška č. 132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin (účinná od 13.7.2018)**

§ 11 Způsob vedení záznamů o používaných přípravcích a pomocných prostředcích profesionálními uživateli (K § 5 odst. 3 a § 60 odst. 4 zákona)

(3) Záznamy o použitých přípravcích nebo pomocných prostředcích obsahují

i) ověření účinnosti opatření ve formě výsledku účinnosti opatření, a to ve formátu 1 – účinný, 0 – neúčinný.

(Záznamy se provádějí bezodkladně, nejpozději následující pracovní den po aplikaci přípravku nebo pomocného prostředku, s výjimkou údaje o ověření účinnosti opatření, který se eviduje podle účinku použitého přípravku nebo pomocného prostředku.)

- **Vyhláška č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin (účinná od 1.1.2014)**

Tato vyhláška zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a stanoví obecné zásady integrované ochrany rostlin

8 zásad integrované ochrany rostlin:

- 1) Používání nepřímých metod ochrany rostlin (střídání plodin, pěstitelské postupy, výběr odrůd, hnojení, vápnění, vodní režim, ochrana a podpora užitečných organismů)
- 2) Sledování a prognózy výskytu škodlivých organismů
- 3) Výběr způsobu ochrany na základě objektivní analýzy předpokladu napadení a s využitím prahu škodlivosti
- 4) Před chemickými metodami se dává přednost biologickým, fyzikálním a jiným nechemickým metodám
- 5) Využívají se přípravky nebo metody ochrany co nejvíce specifické pro dotčený ŠO a mají co nejmenší vedlejší účinky na lidské zdraví, necílové organismy a životní prostředí
- 6) Přípravky nebo další způsoby přímé ochrany rostlin se použijí pouze v nezbytném rozsahu
- 7) Dostupné antirezistentní strategie se používají tak, aby byla zachována účinnost přípravků a zpomaleno šíření rezistence
- 8) Ověřuje se úspěšnost používaných opatření na ochranu rostlin

IOR x Integrovaná produkce

- IP zahrnuje některé zásady IOR, pravidla jsou však mnohem přísnější.
- Cílem je zajistit ekonomicky výhodnou produkci vysoké kvality s přednostním využitím ekologicky přijatelných metod a minimalizací nežádoucích vedlejších účinků metod chemických.
- IP je využívána v trvalých kulturách (ovocné sady, vinice, zelenina, jahodník).
- **Nařízení vlády č. 75/2015 Sb.** o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Dotazníková šetření

- Subjekty, u kterých v daném roce proběhla kontrola evidence spotřeby přípravků na ochranu rostlin (PPH 10).
- Rozdělení subjektů na: malý (do 50 ha), střední (50 – 500 ha), velký (500 – 1000 ha) a největší (nad 1000 ha).
- Rozlišení subjektů podle přítomnosti živočišné výroby.
- 16 otázek reflektujících prvky IOR vztažených ke stěžejním oblastem hospodaření

Obecně přetrvávající trendy (negativa)

- Nedostatečné plnění v oblasti osevních postupů, organické hmoty v půdě, vápnění, podpory užitečných organizmů, využívání nechemických metod ochrany rostlin a aplikace POR v nezbytném rozsahu.
- Bohužel, ekonomika je pro každého zemědělce stěžejní a kompenzace za nadstandardní opatření nejsou pro polní produkci prozatím nastaveny.
- Ačkoli vyšší využití biologické ochrany nepodpořila ani možnost čerpat dotaci na biologickou ochranu v rámci podprogramu 3 a) biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin.
- U malých subjektů se dlouhodobě potvrzuje nízká účast na odborných seminářích či školení a obecně nízká spolupráce s poradci.

Obecně přetrvávající trendy (pozitiva)

- V souvislosti s alarmujícím stavem půdy v ČR zvyšující se zájem o technologie zpracování půdy.
- Otázka volby odrůdy je pěstiteli zvažována ve všech aspektech, stejně jako zdravotní stav pořizovaného osiva.
- Vyšší zájem o sledování rozvoje populací ŠO na vlastních pozemcích – poradenství firem, ÚKZÚZ, vlastní monitoring.
- Pokud se vyskytují doporučení k dodržování antirezistentní strategie, šetřené podniky se jich z větší míry drží.

Výsledky za rok 2018

- Vybráno bylo 105 subjektů různých velikostí dle definovaných požadavků.
- nejvyššího počtu bodů dosahovaly podniky s vyšší výměrou (od 500 ha výše) (280-290 bodů)
- Sestupně se pak umístily podniky do 500 ha s 275 body a subjekty do 50 ha s 256 body
- Rozdíly mezi podniky hospodařícími s ŽV a podniky s čistě rostlinnou produkcí se lišily v průměru o dvacet sedm bodů. Tyto body pocházely zpravidla z oblastí spojených s osevním postupem a organickou hmotou v půdě konkrétně zpracování slámy spolu s produkty živočišné produkce nebo bioplynové stanice (BPS).

Děkuji za pozornost

<http://www.miniklubikbzenec.estranky.cz/clanky/historie/skolka-broucek-bzenec.html>